

Memo

aan: Algemeen Bestuur RUD Utrecht
van: Dagelijks Bestuur RUD Utrecht
steller: Koen Snelder / Maarten Oderkerk
onderwerp: Notitie transitie Omgevingswet VTH-bodem
t.b.v.: AB d.d. 28-03-2019
bijlage: Figuren financiële onderbouwing

Status

- X ter kennisneming
- O ter (oriëntatie) bespreking
- O ter besluitvorming

Toelichting

Deze notitie gaat in op de consequenties van de Omgevingswet voor de VTH-bodemtaken van de RUD. De Omgevingswet is een complexe wetswijziging die de RUD niet alleen confronteert met andere regels, maar ook met een andere manier van werken én ingrijpende veranderingen in taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden. De Omgevingswet is daarmee voor de volledige RUD relevant en zal binnen alle teams in meer of mindere mate zijn impact hebben. Omdat één van de meer ingrijpende veranderingen van de Omgevingswet de verschuiving van bodemtaken van de provincie Utrecht naar de gemeenten is, heeft dit issue enige urgentie. Wanneer gemeenten de keus maken om alleen de basistaken over te brengen betekent dit een verlies van ca 12 formatieplaatsen.

De vraag die via deze notitie gesteld wordt aan het bestuur is:

Hoe willen jullie in je rol als bestuurder van de RUD omgaan met de verschuiving van de bodemtaken van de provincie Utrecht naar de gemeenten in 2021?

Het antwoord op deze vraag geeft richting aan het proces wat ingezet moet worden, de besluiten die binnen dat proces genomen moeten worden en de organisatie van de samenwerking met gemeenten en de ODRU.

Als hulpmiddel voor het voeren van de discussie, zijn in deze notitie vijf scenario's beschreven. Deze scenario's zijn niet bedoeld als panklare eindoplossingen, maar om de bandbreedte van de keuzen en haar impact weer te geven.

1. Inleiding en vraagstuk

1.1 Inleiding

De Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) is een samenwerkingsverband met een gemeenschappelijk doel: werken aan een gezonde en veilige leefomgeving. De RUD werkt voor meerdere gemeenten en de provincie Utrecht en richt zich onder andere op het in stand houden van het leefgebied van kwetsbare plant- en diersoorten, het beschermen van het milieu tegen aantasting van menselijk handelen en de bescherming van de ondergrond tegen verontreinigingen. De RUD wil daarbij ruimte bieden aan gebiedsontwikkeling. Dit vraagt om een organisatie, die informatie gestuurd werkt, op een projectmatige manier, met een omgevingsgerichte blik en met gevoel voor lokale afwegingen. Een organisatie die naast haar partners staat en hen op professionele, efficiënte en integrale wijze ondersteunt in de aanpak van maatschappelijke problemen. Sterk in samenwerken en slim in het gebruik van moderne, digitale werkprocessen.

De RUD wil daarbij voorsorteren op de Omgevingswet (Ow) die op 01-01-2021 wordt ingevoerd. Met de Ow wil de overheid alle wettelijke kaders voor ruimtelijke ontwikkelingen samenvoegen en vereenvoudigen. Daarnaast wil de overheid met de Ow een wet maken die beter aansluit bij een veranderende maatschappij en bij de veranderende verhouding tussen overheid en burger/initiatiefnemer. Niet alleen wijzigen de regels, maar ook de rollen en taken, de verstandhoudingen tussen die rollen, er komen nieuwe instrumenten en er ligt meer nadruk op decentralisatie, integraliteit en maatwerk.

De Ow kent vier belangrijke verbeterdoelen: meer bestuurlijke afwegingsruimte en besluitvorming die voorspelbaarder, meer integraal en sneller en beter moet worden. Deze verbeterdoelen moeten worden gerealiseerd vanuit een vertrouwensbasis tussen overheden onderling, maar vooral tussen overheid en initiatiefnemer. De Ow gaat uit van vergunningverleners die meer de rol van adviseur aannemen en toezichthouders die een meer coachende rol krijgen. Meedenken en faciliteren zal de rol overnemen van sec toetsen en beoordelen. Specialisten moeten hun kennis in kunnen brengen vanuit het oogpunt van een specifiek gebiedsgericht doel. Competenties als integraal denken, omgevingsbewust acteren en projectmatig werken staan daarbij centraal.

De gemeente krijgt in de Ow een centrale positie. Dit betekent dat op gemeentelijk niveau het meeste verandert en dus de meeste keuzen gemaakt moeten worden. Ook binnen de RUD, als dienst die taken voor de gemeenten uitvoert, zijn er logischerwijs keuzen nodig om voorbereid te zijn op de Ow. Enerzijds heeft de verandering in regels uiteraard invloed, maar ook de veranderende verhouding tussen provincie, gemeenten en RUD zal aandacht behoeven. Wie heeft straks welke taken en hoe zijn deze georganiseerd? Hoe borgen de verschillende overheidsinstellingen samen dat de kwaliteit van dienstverlening in stand blijft? Hoe verloopt de begeleiding van de ontwikkeling van nieuwe woonwijken? Hoe willen de gemeenten en de provincie omgaan met onderwerpen als: asbest, PFOS, zeer zorgwekkende stoffen en bodemenergie-systemen? Dat zijn vragen die voor de komst van de Ow een antwoord behoeven.

Parallel aan de ontwikkeling van de Ow loopt een aanvullingsspoor voor bodem, in de vorm van de Aanvullingswet bodem en het Aanvullingsbesluit bodem. Deze worden later ingevoegd in de Ow en de vier onderliggende AMvB's (Omgevingsbesluit, Besluit kwaliteit leefomgeving, Besluit activiteiten leefomgeving en Besluit bouwwerken leefomgeving). De huidige Wet bodembescherming (Wbb) wordt herzien en samen met, onder andere, de Ontgrondingenwet en delen van het Besluit bodemkwaliteit (Bbk) opgenomen in de Ow.

Ondanks het feit dat de Ow doorwerkt in de gehele RUD, gaat deze notitie enkel over de bodemwerkzaamheden van de RUD. Reden hiervoor is dat een groot deel van haar bevoegdheid qua bodemtaken bij het van kracht worden van de Ow overgaat op de gemeenten. Onder de huidige Wbb zijn alle provincies en 29 gemeenten bevoegd gezag. Na de inwerkingtreding van de Ow zijn de gemeenten bevoegd gezag voor bodem (voormalig Wbb en Bbk). De provincie Utrecht blijft bevoegd gezag voor de grondwaterkwaliteit. Voor het Bbk zijn en blijven de gemeenten bevoegd gezag. In specifieke gevallen blijft de oude verdeling van bevoegd gezag van kracht (Wbb). Dit geldt voor alle situaties die onder het Overgangsrecht gaan vallen (situaties waar onder het huidige recht op is beschikt, maar die nog lopen). Deze ontwikkeling heeft gevolgen voor de uitvoeringstaken op het gebied van bodem voor de RUD Utrecht.

Het wegvallen van de bevoegdheid bij de provincie, betekent waarschijnlijk dat de RUD vanaf 2021 minder bodemtaken in uitvoering krijgt. Niet alle gemeenten binnen de provincie Utrecht zijn immers opdrachtgever van de RUD en niet alle opdrachtgevers leggen meer dan sec de basistaken bij de RUD neer. In formatie kan dit een krimp van ca 12 Fte betekenen. Deze notitie richt zich op de urgente vraag:

“Hoe gaan we bij de RUD Utrecht om met de verschuiving van bodemtaken van provincie naar gemeenten in 2021?”

Gemeenten en RUD hebben een bijzondere relatie. Enerzijds zijn de gemeenten eigenaar, anderzijds zijn ze opdrachtgever. Binnen deze rollen liggen er verschillende keuzen voor die gemaakt moeten worden.

Binnen de eigenaarsrol hebben die keuzen te maken met (frictie)kosten en risico's. Binnen de opdrachtgeversrol hebben die keuzen te maken met kwaliteit, kwantiteit en efficiency van taakuitvoering.

De volgende keuzen liggen op het gebied van bodembescherming voor:

- Er ligt een beleidskeuze hoe gemeenten na 2021 de bodem willen beschermen tegen verontreinigingen.
- Er ligt een strategische keuze hoe gemeenten dit willen invullen.
- Er ligt een samenwerkingsvraagstuk hoe provincie-breed voorbereid moet worden op deze wetswijziging.

Een belangrijk onderdeel van dit vraagstuk is de samenwerking met de ODRU. Een groot gedeelte van het huidige werk dat de RUD op bodemgebied voor de provincie uitvoert, ligt namelijk binnen ODRU-gemeenten. Een goede samenwerking met de ODRU is een belangrijke voorwaarde voor een efficiënte en toekomstbestendige taakuitvoering.

Omdat de overdracht van de bodemtaken een significante impact heeft en om voorbereiding vraagt, is er een strategische keuze nodig hoe om te gaan met de verschuiving van bodemtaken bij de RUD. In de kadernota 2021, die dit jaar opgesteld wordt, zal dit een plek gaan krijgen.

Om hier een afweging in te maken wordt in deze notitie inzichtelijk gemaakt wat de impact is van de Ow op het werkveld bodem voor de RUD. Daarbij wordt een bandbreedte in keuzen verkent (scenario's). Op basis hiervan kan een richting worden bepaald, besluiten genomen en vervolgens taken georganiseerd. De scenario's zijn:

1. de RUD voert uitsluitend de basistaken VTH uit voor haar eigen opdrachtgevers;
2. de RUD wordt de specialist op gebied van VTH voor de gehele provincie;
3. de RUD wordt de specialist op het gebied van VTH voor haar eigen opdrachtgevers;
4. de RUD voert alle VTH-taken uit voor haar eigen opdrachtgevers, inclusief het opstellen van beleid;
5. Intensieve samenwerking tussen RUD en ODRU waar beiden gezamenlijk alle bodemtaken uitvoeren.

De scenario's dienen als discussiepunt om in overleg te bespreken hoe de bestuurders om willen gaan met de verschuiving van bodemtaken van provincie naar gemeenten.

2. Veranderingen door de Omgevingswet

Het karakter van het beleidsveld bodem gaat sterk veranderen de komende jaren. Men gaat steeds meer uit van een gebiedsaanpak en regulering van activiteiten, dan van onderzoek en sanering van gevallen. Het Omgevingsplan, naast de Rijksregels, wordt de basis voor alle initiatiefnemers die handelingen in de bodem gaan uitvoeren. Belangrijk kenmerk van de Ow en dus ook voor bodem is dat er meer decentrale afwegingsruimte wordt gegeven dan voorheen. Gemeenten kunnen meer en meer, binnen bepaalde grenzen, eigen regels voor activiteiten gaan stellen. Deze worden opgenomen in het Omgevingsplan. Deze activiteiten worden dan meer gereguleerd door algemene regels dan door het afgeven van vergunningen.

Onder de Ow vindt een herverdeling plaats van het bevoegd gezag voor bodem. De gemeenten worden bevoegd gezag voor een viertal milieubelastende activiteiten. Deze vier activiteiten zijn: graven (zonder saneringsdoelstelling), saneren (met de bedoeling de bodemkwaliteit te verbeteren), opslaan van grond en baggerspecie en toepassen van bouwstoffen, grond en baggerspecie. Voor al deze activiteiten stelt het Rijk een aantal regels vast, maar gemeenten hebben in bepaalde mate de vrijheid om hier van af te wijken.

De twee activiteiten graven en saneren komen in de plaats van de huidige Wbb-aanpak van gevallen van ernstige bodemverontreiniging waarbij de ernst en spoedeisendheid van moet worden vastgesteld. Dit laatste hoeft niet meer waardoor de beschikking ernst en spoedeisendheid komt te vervallen. Ook de beschikking op het saneringsplan komt te vervallen. Het Rijk geeft namelijk een tweetal standaardaanpakken mee voor de activiteit saneren (graven en afdekken) waarvoor geen vergunning nodig is maar met een melding kan worden volstaan. Ingeval van afwijking van de standaardaanpak (maatwerk), zoals bijvoorbeeld bij een in-situ sanering, kan de gemeente er voor kiezen hiervoor een vergunning verplicht te stellen. Wanneer dit benodigd is, wordt dit in het omgevingsplan opgenomen. Voor het onderdeel graven gaat een ondergrens voor de melding gelden (25 m³) waardoor veel werkzaamheden niet meer gemeld hoeven te worden (tenzij gemeenten hiervoor een strengere grens gaan stellen). Het opslaan van grond en baggerspecie wordt eenvoudiger omdat minder vaak een vergunning nodig is. Dit is afhankelijk van de duur van de opslag. Voor toepassen van grond en baggerspecie blijft de ondergrens voor toepassing van schone grond of bagger 50 m³.

Samenvattend kan gesteld worden dat er een verschuiving plaatsvindt. Van het afgeven van beschikkingen onder de Wbb naar het beoordelen van meldingen van milieubelastende activiteiten. Daarnaast neemt het aantal meldingen voor graven en saneren af in vergelijking met het aantal meldingen (BUS) onder de Wbb. De gevolgen van voorgaande voor vergunningverlening en toezicht en handhaving zijn nog niet in alle opzichten duidelijk maar beginnen wel vorm te krijgen. De huidige vergunningverlener krijgt minder aanvragen en de toezichthouder / handhaver krijgt minder informatie (minder vergunningen en minder meldingen). Vooral de toezichthouder / handhaver moet zijn werk anders gaan inrichten (meer naar buiten voor bijvoorbeeld gebiedscontroles en meer informatiegestuurde handhaving).

De provincies blijven bevoegd gezag voor de grondwaterkwaliteit en blijven ook bevoegd gezag voor de Wbb, voor zover deze situaties onder het Overgangsrecht vallen. Onduidelijk is nog in hoeverre de provincie regels gaat stellen aan de beïnvloeding (verplaatsen) van grondwaterverontreinigingen als gevolg van graven en saneren in het grondwater en in de buurt van een grondwaterverontreiniging. Regels hiervoor moeten in de Omgevingsverordening worden opgenomen omdat vanuit het Rijk een grondwatersanering of bronaanpak geen verplichting meer is. Provincies kunnen vanuit hun verantwoordelijkheid voor grondwaterlichamen (KRW) gemeenten vragen (via een instructieregel) hiervoor regels op te nemen in het Omgevingsplan.

De rol van de bodemadviseur gaat de komende jaren sterk veranderen. Bodem wordt naar de toekomst meer een belangenafweging met andere beleidsvelden dan nu het geval is. Gemeenten krijgen hierin meer bestuurlijke afwegingsruimte. De bodem krijgt de komende jaren, naast de traditionele rol bij woningbouw, ook steeds meer een rol in verschillende maatschappelijke opgaven zoals bij de energietransitie en bij klimaatadaptatie. Naast de Rijksregels die van toepassing zijn moet de bodemadviseur aanvullende regels (of niet) stellen om deze maatschappelijke opgaven mogelijk te maken. Daarbij gaat het om een evenwicht zoeken tussen beschermen enerzijds en benutten van bodem en ondergrond anderzijds.

De veranderingen zijn samengevat in tabel 1:

Tabel 1: aanstaande veranderingen door komst van de Omgevingswet

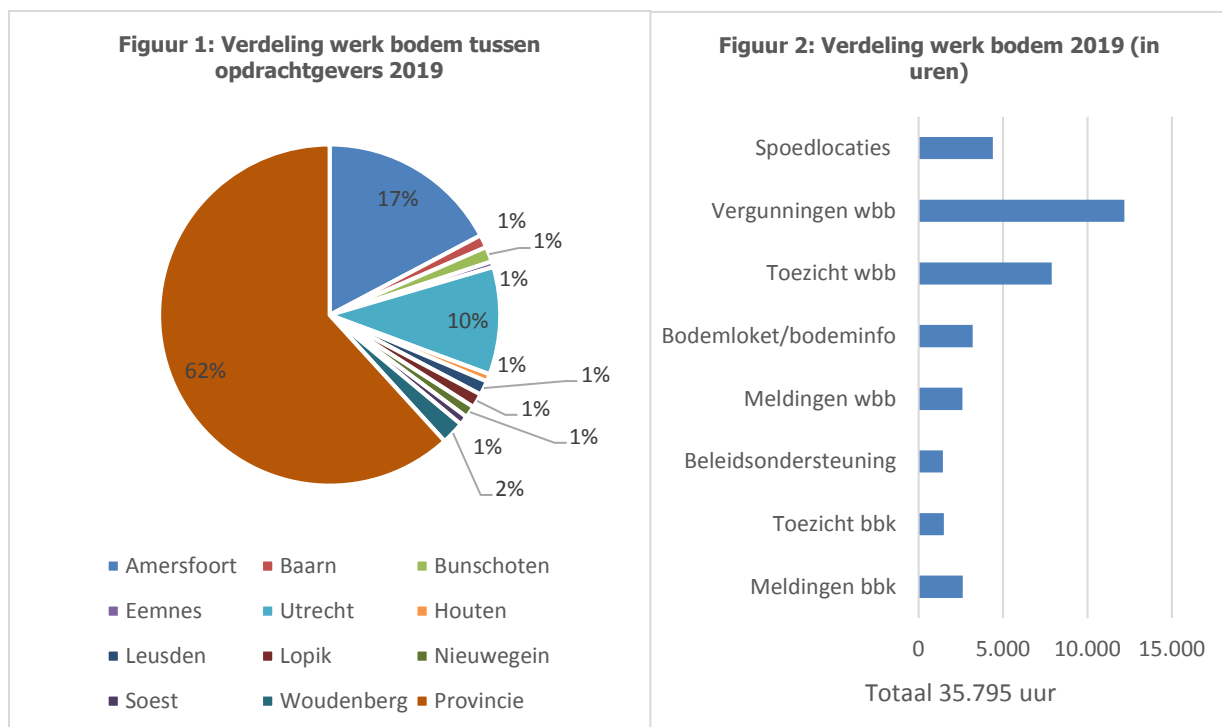
Wetgeving (nu)	Bevoegd gezag (nu)	Omgevingswet	Bevoegd gezag
Wet bodembescherming	Provincie Utrecht Gemeente Utrecht Gemeente Amersfoort	Activiteit graven en saneren (voormalig Wbb)	Gemeenten
Wet bodembescherming		Overgangsrecht (reeds beschikt en spoedeisend) Grondwater	Provincie Utrecht Gemeente Utrecht Gemeente Amersfoort
Besluit bodemkwaliteit	Gemeenten	Opslaan en toepassen (voormalig Bbk)	Gemeenten

De bevoegdheid voor grondwater en ontgrondingen blijft bij de provincie liggen. Wel worden bij de provincie nieuwe beleidsinstrumenten opgesteld (Omgevingsvisie en provinciale Omgevingsverordening). In deze instrumenten wordt het beleid voor grondwaterbescherming en ontgrondingen integraal herzien.

3. Huidige situatie

3.1 Inleiding

De RUD Utrecht is in 2014 gestart als uitvoeringsorganisatie waarbij medewerkers vanuit de provincie en gemeenten zijn ingestroomd. Op het gebied van de ondergrond acteren zij als vergunningverlener, handhaver of adviseur op basis van de Wet bodembescherming (Wbb), Besluit bodemkwaliteit (Bbk), Waterwet, Ontgrondingenwet en Wet milieubeheer. Het grootste gedeelte hiervan is bestemd voor de taken op het gebied van de Wbb en Bbk. Voor de Wbb wordt het werk niet alleen binnen RUD-gemeenten uitgevoerd, maar ook binnen ODRU-gemeenten. In figuur 1 en 2 is de verdeling van het gehele bodemwerk voor de verschillende opdrachtgevers weergegeven en de verdeling van het werk (in totaal in 2019: 35.795 uur).

Zoals in figuur 1 te zien is, heeft de provincie een groot aandeel in het huidige totale bodemwerk die de RUD Utrecht verricht (62%). De schatting is dat in 2021 80% van deze taken gaat verschuiven naar gemeenten. Dit komt neer op ongeveer 17.750 uur (13 Fte). In de DVO van de provincie wordt hier al op geanticipeerd met een afbouw in uren.

Omdat het nog niet duidelijk is welke producten en diensten de gemeenten ook na de komst van de Omgevingswet wil afnemen (en hoe groot dit takenpakket is), wordt er een relatief grote flexibele schil gehanteerd. Dit verkleint de kans op formatieve vraagstukken. De RUD heeft in totaal 27,1 Fte, waarvan 6,6 Fte inhuur. Relatief veel inhuur brengt echter wel extra kosten met zich mee en kan de ontwikkeling van personeel in de weg staan.

3.2 Ontwikkeling

In 2014 zijn vergunningverleners en handhavers vanuit gemeenten en de provincie Utrecht bij elkaar gebracht om vanuit meer kennis het werk op bodemgebied efficiënter uit te voeren. Er is in de eerste fase vooral ingezet op interne samenwerking. Nu wordt er meer gericht op innovatie van het werk (VTH 3.0). Ook is er een verandering in de vraag van burgers, bedrijven en opdrachtgevers waarneembaar. Er is sprake van een verschuiving van minder saneringsplannen, naar meer meldingen en meer advieswerk voor gemeenten. Het bodemwerk voor gemeenten is in het laatste jaar met ruim 3000 uur toegenomen. Met de komst van de Omgevingswet zal deze ontwikkeling nog veel sterker doorzetten. Er wordt daarbij van medewerkers gevraagd meer met een omgevingsgerichte blik en met gevoel voor lokale afwegingen hun werk te doen. Er zullen daarbij meer adviserende, projectmatige en digitale vaardigheden benodigd zijn.

3.3 Ontwikkelpunten vanuit opdrachtgevers

Met een aantal opdrachtgevers zijn gesprekken gevoerd over hoe men tegen de RUD aankijkt en in welke logische richting zij zich kan ontwikkelen. Over het algemeen ziet men de RUD als een organisatie die sterk is in het uitvoeren van VTH-taken. Verder vragen steeds meer opdrachtgevers ook ondersteuning op het gebied van advies. Deze groeiende vraag om advies, betreft inhoudelijk advies (vakspecialistisch), maar ook advies ter ondersteuning van beleidsontwikkeling. Het inhoudelijke advies komt voort uit de basistaken. Denk hierbij aan complexe dossiers waar advies voor nodig is en andersom aan advies wat nodig is om te bepalen hoe men uitvoering geeft aan de basistaken. De vraag om advies kan de komende jaren nog sterker groeien als deze dienst verder geprofessionaliseerd (projectmatig, integraal) wordt en gemeentelijke belangen beter meegenomen worden in het advies.

3.4 Samenwerking ODRU

Het bodemwerk dat de RUD uitvoert, wordt niet alleen binnen de RUD-regio uitgevoerd, maar ook binnen gemeenten die aangesloten zijn bij de Omgevingsdienst Regio Utrecht (ODRU). De ODRU gaat namens hun gemeenten over vergunningverlening en handhaving van het Besluit bodemkwaliteit. De RUD heeft eenzelfde rol, namens de provincie, wat betreft de Wet Bodembescherming, Waterwet en Ontgrondingen. Momenteel werken beide organisaties al samen en zijn er voldoende mogelijkheden om deze samenwerking in de toekomst te intensiveren. Beide organisaties hebben naast competenties en vaardigheden die overlappen, ook ieder hun eigen kracht. Het bundelen van zowel de overlappende competenties en vaardigheden, maar vooral van ieders specifieke kracht, maakt dat een complementaire samenwerking ontstaat. In die samenwerking kan integraliteit, efficiency en beleidsdoorwerking makkelijker geborgd worden in afspraken en werkprocessen, passend bij lokale én regionale vraagstukken en/of kwaliteitswensen. Om inefficiëntie en formatieve uitdagingen in 2021 te voorkomen dient de voorbereiding op de taakverschuiving zich te richten op twee complementaire diensten. Op dit moment wordt er wel op case-niveau samengewerkt, maar er is nog geen gezamenlijke strategie. De keuze van het bestuur over de gewenste positie van de RUD op bodemgebied in de provincie, vormt een belangrijk kader waarmee de RUD het gesprek met de ODRU hierover kan aangaan.

3.5 Lopende trajecten als gevolg van de komst van de Omgevingswet

Er is vanuit de provincie Utrecht een samenwerking geïnitieerd, genaamd de transitieagenda, om de verandering in bodem- en grondwaterkwaliteitsbeleid als gevolg van de Ow en de afschaffing van de Wbb beleidsmatig in goede banen te leiden. Daarnaast is er een project warme overdracht, ook een initiatief vanuit de provincie Utrecht, met als doel de kennis van bodemdossiers en bodemtaken zorgvuldig over te dragen naar de nieuwe bevoegde gezagen. ODRU en RUD participeren in dit traject, waarbij samenwerken het uitgangspunt is. Ook de zelfstandige Wbb-gemeenten Amersfoort en Utrecht zijn hierbij betrokken. De Kerngroep Bodem in de Ow (BOK) stuurt het proces aan.

4. Toekomstscenario's basistaken bodem (exclusief overgangsrecht)

4.1 Inleiding

De VTH taken onder het huidig recht zijn gekoppeld aan inrichtingen van een bepaalde categorie, maar ook aan activiteiten onder het Activiteitenbesluit Milieubeheer. Het begrip inrichting verdwijnt en veel regels die nu in het Activiteitenbesluit staan komen terug in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). De huidige regels van de Wbb en het Bbk komen als milieubelastende activiteiten terug in het Bal. De volgende milieubelastende activiteiten worden onderscheiden: graven, saneren, opslaan en toepassen van grond, baggerspecie en bouwstoffen.

De basistaken bodem onder de Ow zijn nog niet volledig duidelijk, maar zeker is wel dat toezicht en handhaving op voorschriften en het toetsen van en handhaven op meldingen bij de omgevingsdiensten thuishoren. Dit geldt voor het huidige Bbk en de Wbb. In de huidige situatie voert de RUD voor bodem ook enkele plustaken uit.

4.2 Wet bodembescherming

Voor de Wbb geldt dat een aantal diensten en taken volledig verdwijnt onder de Ow en dat er ook taken zijn die niet onder de basistaken vallen. In tabel 2 zijn de huidige werkzaamheden van de RUD (dus basis- en plustaken Wbb) vergeleken met de toekomstige basistaken Ow, die voortkomen uit de Wbb. Voor de toekomstige situatie geldt dat de taken die onder het overgangsrecht komen te vallen niet zijn meegenomen. Dit wordt apart in dit hoofdstuk behandeld.

Tabel 2: huidige taken en diensten Wbb versus basistaken onder Ow

Huidige taken en diensten		Basistaak onder Ow
Beoordelen BUS-meldingen		Toetsen melding graven / saneren
Controle op BUS		Controle melding graven / saneren
Evaluatie op BUS		Alleen nog registratie door gemeente
Gebiedscontroles		Gebiedscontroles
Beoordelen saneringsplannen		Toetsen melding graven / saneren
Controle saneringsplannen		Controle melding graven / saneren
Evaluatie saneringsplannen		Alleen nog registratie door gemeente
Controle op illegale saneringen		Illegale activiteit graven / saneren
Beoordeling monitoring en nazorg		Zit in overgangsrecht
Controle monitoring en nazorg		Zit in overgangsrecht
Vooroverleg		Geen basistaak
Beschikking ernst en spoed		Verdwijnt onder Ow
Beoordeling bodemonderzoeken		Geen basistaak
Informatiegestuurde handhaving		Informatiegestuurde handhaving
Niet bestaand in huidige situatie		Controle complexe locaties / maatwerk
Niet bestaand in huidige situatie		Toevalsvondst, geen basistaak

Voor de bepaling van de toekomstige werkvoorraad is een inschatting gemaakt of er toe- of afname van een dienst of taak plaats gaat vinden onder de Ow. Over het algemeen nemen de reguliere taken - toetsen en controle op meldingen graven en saneren - fors in de toekomst af. Daarnaast verschuift een deel van de basistaken, die nu onder de provincie vallen, naar de ODRU-gemeenten.

We verwachten alleen een toename in gebiedscontroles en de controle op illegale saneringen omdat de Ow minder vergunningen en meldingen voorziet. De handhaving en het toezicht dient daarom te transformeren naar informatie- en kennisgestuurd in plaats van melding gestuurd.

Ten opzichte van de huidige situatie zullen de taken onder de Omgevingswet voor de Wbb krimpen met 13,8 Fte.

4.3 Besluit bodemkwaliteit

Zowel de behandelingen van meldingen als de fysieke en administratieve controle erop valt in de toekomst onder de basistaken van de Ow. In de huidige situatie levert de RUD deze taken en diensten aan de eigen RUD gemeenten. Dit verandert in het scenario - alleen uitvoeren van basistaken - niet.

In tabel 3 zijn de huidige werkzaamheden van de RUD (dus basis- en plustaken Bbk) vergeleken met de toekomstige basistaken Ow die voortkomen uit het Bbk.

Tabel 3: huidige taken en diensten Bbk versus basistaken onder de Ow

Huidige taken en diensten		Taak onder Ow
Meldingen Bbk		Melden opslaan en toepassen
Fysieke controle Bbk		Controle opslaan en toepassen

Op basis van onze inschatting verandert het aantal meldingen en de controle daarop onder de Ow niet. Ondanks dat onder de Ow met gebiedsspecifiek beleid de toepassings- en opslageisen kunnen worden verruimd, dient het toepassen en opslaan wel altijd te worden gemeld.

Ten opzichte van de huidige situatie zullen de taken onder de omgevingswet voor het Besluit bodemkwaliteit krimpen met 0,1 Fte.

4.4 Beleidsondersteunend

De RUD geeft in haar huidige takenpakket beleidsondersteunend advies aan enkele RUD gemeenten en aan de Provincie. Deze adviestaken verdwijnen volledig in het scenario basistaken. In de huidige situatie is het een urenbudget dat niet specifiek aan taken toe te schrijven is, maar voor allerlei beleidsvraagstukken en advies kan worden gebruikt.

In tabel 4 zijn de huidige werkzaamheden van de RUD vergeleken met de toekomstige basistaken Ow die voortkomen uit beleidsondersteuning.

Tabel 4: huidige taken en diensten beleidsondersteuning versus basistaken onder de Ow

Huidige taken en diensten		Taak onder Ow
Beleidsondersteuning en advies		Geen basistaak

Ten opzichte van de huidige situatie zullen de taken onder de omgevingswet voor beleidsondersteuning krimpen met 0,5 Fte.

4.5 Informatievoorziening

Voor het beheer van bodeminformatie en het beantwoorden van allerlei vragen over het onderwerp bodem via het bodemloket ontvangt de RUD van (bijna al) haar opdrachtgevers in de huidige situatie ook budget. Er blijft een plicht om vanuit klantgerichtheid de vragen van burger en bedrijven te beantwoorden, maar in het basistaken scenario gaan we er vanuit dat zowel de bodeminformatie- als de bodemlokettaak bij de gemeenten komt te liggen. De RUD ontvangt nog wel bodemloket uren voor de dossiers die onder het overgangsrecht worden afgehandeld. In tabel 5 zijn de huidige werkzaamheden van de RUD (dus basis- en plustaken Bbk) vergeleken met de toekomstige basistaken Ow die voortkomen uit de plicht tot informatievoorziening.

Tabel 5: huidige taken en diensten informatievoorziening versus basistaken onder de Ow

Huidige taken en diensten		Taak onder Ow
Bodemloket		Bodemloket, alleen deel overgangsrecht
Beheer bodeminformatie		Beheer bodeminformatie, over naar gemeenten

Ten opzichte van de huidige situatie zullen de taken onder de omgevingswet voor informatievoorziening krimpen met 1,7 Fte.

4.6 Overgangsrecht

De provincie, de gemeente Utrecht en de gemeente Amersfoort zijn bij aanvang van de Ow uitsluitend nog bevoegd gezag Wbb voor de locaties die onder het overgangsrecht vallen. Dit betreft:

- spoedlocaties die nog gesaneerd moeten worden, waarvoor al een sanering loopt of een nazorgmaatregel geldt;
- niet spoedeisende locaties waarvoor fysieke nazorgmaatregelen en/of beperkingen gelden;
- saneringen die voor de inwerkingtreding van de Ow zijn ingediend.

De provincie heeft een inventarisatie gemaakt op basis van het bodeminformatiesysteem (BIS) en 97 locaties geïdentificeerd die onder het overgangsrecht vallen. Voor de gemeente Utrecht en Amersfoort geldt dat niet bekend is hoeveel locaties er straks onder het overgangsrecht gaan vallen. Wij hebben daarom een inschatting gemaakt op aantallen en kentallen per jaar.

In tabel 6 zijn de toekomstige diensten die de RUD jaarlijks levert aan de provincie, de gemeente Utrecht en de gemeente Amersfoort in het kader van het overgangsrecht weergegeven.

Tabel 6: taken en diensten die binnen het overgangsrecht vallen

Huidige taken en diensten		Taak onder overgangsrecht
Niet van toepassing		Behandelen saneringsplannen bij bestemmingswijziging
Niet van toepassing		Controle saneringsplannen bij bestemmingswijziging
Niet van toepassing		Evaluatie sanering bij bestemmingswijziging
Niet van toepassing		Beoordeling monitoring of nazorg
Niet van toepassing		Controle nazorg
Niet van toepassing		Evaluatie saneringen (spoedlocaties)

De inschatting van taken die onder het overgangsrecht vallen zijn gemaakt bij aanvang van de Ow in 2021. Hierbij gaan we ervan uit dat de totale werkvoorraad ieder jaar minder wordt, maar schattingen over hoeveel dat is per jaar zijn in dit stadium nog niet te maken. Voor de berekening van het aantal uren is uitgegaan van de standaard kentallen per taak en de te verwachten aantallen per jaar.

Ten opzichte van de huidige situatie zullen de taken onder de omgevingswet ten tijde van het overgangsrecht toenemen met 4,2 Fte.

4.7 Totalen

Alle toekomstige basistaken inclusief het overgangsrecht zijn vergeleken met de huidige situatie van de RUD. Er is in totaal sprake van een krimp van 12,0 Fte.

4.8 Voor- en nadelen scenario Basistaken

Het nadeel van het scenario basistaken ligt vooral in de teruggang van taken en formatie van het bodemteam. Qua taken blijft feitelijk enkel het eenvoudigere werk over. Weliswaar betekent dit dat er weinig geïnvesteerd hoeft te worden in opleiding, het werk kan na 1 januari 2021 gedaan worden door de mensen die het nu ook doen, het betekent ook dat er weinig uitdaging en doorgroeimogelijkheid is. Daarnaast zijn de taken binnen dit scenario vooral operationeel en volgend van aard. Er wordt uitvoering gegeven aan het beleid en de strategie van opdrachtgevers, zonder dat er ruimte is om zelf invloed uit te oefenen op zaken als prioritering en aanpak. Hiermee zet het RUD een flinke stap achteruit qua groei en ontwikkeling van de organisatie. Dit scenario staat dan ook lijnrecht tegenover de eigen ambitie van de RUD. Die ambitie is om het RUD juist te ontwikkelen naar een organisatie die integraal haar klanten kan adviseren omtrent relevante maatschappelijke vraagstukken. Een partner die op actieve wijze haar opdrachtgevers bijstaat om te komen tot doordacht en integraal beleid en een doeltreffende aanpak. Binnen dit scenario wordt suboptimaal gebruik gemaakt van de al binnen de RUD aanwezige informatie, kennis en expertise.

5. RUD als specialist ondergrond VTH hele provincie

5.1 Inleiding

In dit toekomstscenario neemt de RUD de rol aan als specialist op het gebied van VTH voor de bodem in de hele provincie. Dit betekent dat men zich actief profileert en alle VTH-taken en -diensten die voortkomen uit wet- en regelgeving omtrent bodem, waterwet en ontgrondingen, uitvoert. De RUD stelt binnen dit scenario geen beleid op. Zij schrijft geen onderdelen van de Omgevingsvisie of een Omgevingsplan. Wel heeft de RUD een ondersteunende rol naar haar opdrachtgevers, gebruikmakend van aanwezige informatie, kennis en ervaring. Dit is met name vakinhoudelijke advisering over de aanpak van een specifiek probleem, of omtrent haalbaarheid van bepaalde maatregelen in een Omgevingsprogramma of Omgevingsplan. Een deel van deze adviesvragen ontstaat uit of door de basistaken. Het overige deel ontstaat binnen opdrachtgevers door meer beleidsmatige vragen of omgevingsinitiatieven.

Kortom: De RUD schrijft geen beleid, maar adviseert actief richting de mensen die het beleid wel schrijven. Het verschil zit hem in het feit dat beleidsadvisering een integraal advies is, gegeven door een adviseur die een totaalbeeld heeft van de problematiek, de lokale omstandigheden, het beleid van de gemeente en eventuele relevante ontwikkelingen. Vakinhoudelijk advies komt vanuit expertise en ervaring. Het is een advies wat zich richt op een concreet probleem of een specifieke situatie en houdt beperkt rekening met raakvlakken en andere disciplines.

Een belangrijk gegeven in dit scenario is dat het voormalig Wbb-gedeelte van de provincie dat formeel bij ODRU-gemeenten terecht komt (circa 10.000 uur) door de RUD wordt uitgevoerd. Als VTH-specialist is de RUD namelijk dé partner in de provincie om meldingen en procedures vanuit wettelijk oogpunt uit te voeren. Dit betekent ook verdergaande samenwerking met de ODRU en duidelijke functiescheiding tussen uitvoering VTH (RUD) en beleid (ODRU).

In dit scenario komen standaard alle basistaken en de taken uit het overgangsrecht, zoals uitgewerkt in paragraaf 4.2 en 4.3 mee. We gaan in deze paragraaf dus uitsluitend in op de aanvullende taken die de RUD krijgt.

5.2 Wet bodembescherming

In tabel 7 zijn de aanvullende taken die voortkomen uit de Wbb weergegeven.

Tabel 7: huidige taken en diensten Wbb versus aanvullende taken als specialist VTH

Huidige taken en diensten		Taak onder Ow
Evaluatie op BUS		Alleen nog registratie gegevens
Evaluatie saneringsplannen		Alleen nog registratie gegevens
Vooroverleg		Vooroverleg
Beoordeling bodemonderzoek		Beoordeling bodemonderzoek
Niet bestaand		Toevalsvondst

Voor het bepalen van de toekomstige werkvoorraad is een inschatting gemaakt of de aanvullende taken toe- of afnemen. Wij gaan ervan uit dat het registreren van evaluaties minder tijd kost dan in de huidige situatie en dat er ook minder vaak geregistreerd hoeft te worden. Ook het vooroverleg neemt af, omdat er minder locaties zijn waarvoor overleg nodig is. Voor ieder bodemonderzoek dat in de toekomst wordt uitgevoerd vanuit een wettelijke procedure is de RUD de partij die hiervoor een beoordeling doet. Dat is in de huidige situatie niet het geval en daarom verwachten we bij het beoordelen van bodemonderzoeken een toename.

Ten opzichte van de huidige situatie zullen de taken onder de omgevingswet voor de Wbb krimpen met 5,9 Fte.

5.3 Besluit bodemkwaliteit

Zowel de behandelingen van meldingen als de fysieke en administratieve controle erop valt in de toekomst onder de basistaken van de Ow. Er is onder het scenario VTH-specialist dus geen verandering in taken in relatie tot het Bbk, maar wel een toename van taken. In de huidige situatie levert de RUD deze taken en diensten namelijk alleen aan de eigen RUD gemeenten. In het scenario specialist VTH levert de RUD deze taken en diensten ook aan de ODRU gemeenten. De ODRU of de rechtstreekse gemeente neemt dit bij de RUD af omdat de kennis en expertise van het VTH gedeelte bij de RUD aanwezig is. Dit betreffen dus aanvullende taken die in de huidige situatie nog niet worden uitgevoerd door de RUD.

Ten opzichte van de huidige situatie zullen de taken onder de Omgevingswet voor het Besluit bodemkwaliteit toenemen met 1,9 Fte.

5.4 Beleidsondersteunend

In het scenario van VTH-specialist liggen er in feite geen beleidstaken bij de RUD. De RUD bepaalt niet mee hoe het beleid rondom bodem, grondwater en ontgrondingen voor een gemeente of bepaalde regio eruit moet zien. We verwachten echter wel dat de RUD steeds meer gevraagd wordt om te adviseren over hoe het beleid op de meest efficiënte en kwalitatief hoogwaardige gereguleerd en gehandhaafd kan worden. De kennis van de praktijk en de uitvoering zit immers in hoge mate bij de RUD, zodat de vertaalslag tussen beleid en uitvoerbaarheid de input en expertise van de RUD nodig heeft. Een nieuw product is bijvoorbeeld een handhaafbaarheidstoets of audit van bodembeleid.

In tabel 8 zijn de aanvullende taken die voortkomen uit de Wbb weergegeven.

Tabel 8: huidig beleid en advies versus onder de Ow

Huidige taken en diensten		Taak onder Ow
Beleidsondersteuning en advies		Geen taak onder scenario VTH-specialist
Niet van toepassing		Advies handhaafbaarheid en reguleren
Niet van toepassing		Monitoren uitvoering en advies

De huidige beleidstaken die worden uitgevoerd voor een aantal opdrachtgevers (met namen gem. Amersfoort, provincie en enkele kleine gemeenten) verdwijnen in dit scenario omdat we duidelijk kiezen voor alle taken en diensten die voortkomen uit wet en regelgeving. Met de keuze en het specialiseren ontstaan de nieuwe taken zoals boven benoemd. We hebben een inschatting gemaakt om hoeveel uur dit per jaar gaat gebaseerd op de huidige vragen en de beleidsvraagstukken die er bij verschillende opdrachtgevers liggen.

Ten opzichte van de huidige situatie zullen de taken onder de omgevingswet voor beleidsontwikkeling toenemen met 0,4 Fte.

5.5 Informatievoorziening

Als VTH-specialist beantwoorden we alle vragen van burgers en bedrijven die voortkomen uit wettelijke procedures bodem voor de gehele provincie. Dit betekent in de praktijk bijvoorbeeld dat iemand die een perceel wil aankopen een check kan doen bij RUD of er in het verleden procedures in het kader van bodem hebben gelopen of dat in de toekomst nodig is. In feite is dat de rol die de RUD nu al heeft aangaande de Wbb. We verwachten daarom dat het aantal bodemloket vragen vanuit de provincie ongeveer gelijk blijft.

Het beheren van bodeminformatie wordt alleen uitgevoerd voor de locaties en dossiers die onder VTH taken vallen. Hierdoor verwachten we een afname van circa 30%.

In tabel 9 zijn de taken die voortkomen uit de Wbb weergegeven.

Tabel 9: huidige informatievoorziening en onder de Ow

Huidige taken en diensten		Taak onder Ow
Bodemloket		Bodemloket alle vragen over wettelijke procedures
Beheer bodeminformatie		Beheer bodeminformatie, alleen VTH-gedeelte

Ten opzichte van de huidige situatie zullen de taken onder de omgevingswet voor informatievoorziening krimpen met 0,2 Fte.

5.6 Totalen

Alle toekomstige taken onder het scenario VTH-specialist inclusief het overgangsrecht en de basistaken geven ten opzichte van de huidige situatie een toename van 0,2 Fte.

5.7 Voor- en nadelen scenario VTH-specialist hele provincie

Dit scenario neemt de expertise qua VTH-bodemtaken als vertrekpunt. De RUD gebruikt deze expertise om meer opdrachtgevers te ondersteunen. Dit doet ze in goed overleg met de ODRU. De huidige samenwerking wordt uitgebouwd tot een meer complementaire samenwerking, waarbij de organisaties samen in staat zijn om integraal en gebiedsgericht te werken. Ook zijn ze samen in staat om opdrachtgevers hoogwaardige dienstverlening te bieden (naast operationeel ook tactisch en strategisch), in alle fasen van de beleidscyclus. In dit scenario komen verschillende belangrijke voordelen samen. Door een goede samenwerking met de ODRU ontstaat er ruimte voor beide omgevingsdiensten om zich te ontwikkelen. Die ontwikkelruimte sluit goed aan bij de organisatievisie die de RUD heeft voor de toekomst. Daarnaast geeft de samenwerking de mogelijkheid om opdrachtgevers meer te ontzorgen op het vlak van dienstverlening, maar ook om actiever te worden in die dienstverlening, door informatie, vaardigheden en competenties optimaal in te zetten. Zo ontstaat de ruimte om binnen de relatie met opdrachtgevers te groeien van vraaggericht naar partnerschap.

Waar het efficiëntie betreft kent dit scenario een belangrijk aandachtspunt. Dit zit hem in het feit dat een relevant deel van de specialistische taken en de adviestaken ontstaan uit de basistaken, of daar juist richting aan moeten geven. Dit scenario gaat dus uit van het feit dat de RUD de basistaken én de specialistische taken uitvoert. De ODRU voert dan enkel de beleidstaken uit. Om hier vorm aan te geven is een vergaande samenwerking noodzakelijk. Deze samenwerking moet dan plaatsvinden op het niveau van structuur en organisatie.

Binnen dit scenario moeten uiteraard goede en duidelijke afspraken gemaakt worden met zowel de ODRU als de opdrachtgevers. Met de ODRU staat een gesprek over ontwikkeling van de huidige samenwerking gepland. Met de opdrachtgevers moet dit gesprek ook sowieso gevoerd worden, omdat in de aanloop van de Omgevingswet er nieuwe DVO's nodig zijn, waar juist afspraken over invulling van rollen en taken vastgelegd moeten worden.

Daarnaast zouden opleidingstrajecten en innovatieprogramma's samen opgepakt kunnen worden. Omdat beide organisaties de wens hebben om richting de toekomst meer waarde voor hun opdrachtgevers te hebben en beide organisaties deze waarden zoeken in het slimmer, efficiënter en doelgerichter werken, op een manier die aansluit bij de behoeften van opdrachtgevers en trends in de maatschappij, vertaalt zich dat rechtstreeks in opdrachtgevertevredenheid.

6. RUD als specialist ondergrond VTH voor haar eigen klanten

Dit scenario is in wezen gelijk aan het scenario beschreven in hoofdstuk 5. Het belangrijkste verschil is dat hier het RUD alleen specialistische VTH-taken verricht voor haar eigen klanten.

Alle toekomstige taken onder het scenario VTH-specialist voor eigen opdrachtgevers, inclusief het overgangsrecht en de basistaken geven ten opzichte van de huidige situatie een krimp van 7,8 Fte.

Hierbij moet opgemerkt worden dat er op dit moment een toename merkbaar is in de vraag naar specialistische ondersteuning en adviesdiensten. Zo laat het DVO 2019 – ten opzichte van het DVO 2018 – al een groei zien van 4000 uren (ca 3 Fte). Dat brengt de krimp in taken al een stuk terug. Verwacht wordt dat deze trend aan zal houden en de formatiebehoefte in 2020 en 2021 ook stijgt. Krimp zal dan niet langer noodzakelijk zijn, of opgevangen kunnen worden met het terugbrengen van de inhuur.

Dit scenario gaat ook uit van samenwerking met de ODRU, alleen blijft deze samenwerking hier op het niveau van afstemming en het gezamenlijk uitvoeren van projecten. Er is dan geen sprake van samenwerking op het niveau van structuur en organisatie. Daarmee is dit een realistischer scenario dan het scenario VTH-specialist voor de gehele provincie (hoofdstuk 5). Het heeft grotendeels dezelfde voordelen, maar vermijdt de belangrijkste nadelen.

7. RUD als VTH-totaaldienstverlener voor huidige opdrachtgevers

7.1 Inleiding

In dit scenario voert de RUD alle taken uit op het vlak van bodem (Wbb, Waterwet, Ontgrondingen). Het gaat hier dus om de optelsom van de scenario's Basistaken en VTH-specialist, met als additionele taak het daadwerkelijk opstellen van, dan wel meeschrijven aan beleid. In dit scenario ontstaat – nog meer dan in het scenario VTH-specialist – een situatie waarbij RUD-medewerkers meerdere petten op kunnen hebben: Als adviseur die het belang van de gemeente dient, als schrijver van daadwerkelijk bodembeleid, als de adviseur voor burgers en bedrijven die uitlegt hoe wet- en regelgeving moeten worden toegepast, als vergunningverlener die het beleid vertaalt naar regels en de toezichthouder en handhaver die de regel interpreteert en bepaalt of hier in een specifieke situatie wel of niet aan voldaan is.

Een belangrijk kenmerk van dit scenario is dat de RUD voor haar bestaande klanten alle taken invult. De ODRU doet hetzelfde. Dit betekent een ruimtelijke scheiding tussen de werkgebieden. Door deze scheiding is de noodzaak tot samenwerking met de ODRU beperkt tot dienst-overstijgende onderwerpen (onderwerpen die voor de gehele provincie van belang zijn).

In dit scenario komen standaard alle basistaken en de taken uit het overgangsrecht (maar alleen voor de eigen gemeenten), zoals uitgewerkt in paragraaf 4.2 en 4.3 mee. We gaan in deze paragraaf dus uitsluitend in op de aanvullende taken die de RUD krijgt in haar rol als adviseur.

7.2 Wet bodembescherming

In tabel 10 zijn de aanvullende taken die voortkomen uit de Wbb weergegeven.

Tabel 10: huidige taken en diensten Wbb versus aanvullende taken als adviseur

Huidige taken en diensten		Taak onder Ow
Evaluatie op BUS		Alleen nog registratie gegevens
Evaluatie saneringsplannen		Alleen nog registratie gegevens
Vooroverleg		Vooroverleg
Beoordeling bodemonderzoek		Beoordeling bodemonderzoek
Niet bestaand		Toevalsvondst

Voor het bepalen van de toekomstige werkvoorraad is een inschatting gemaakt of de aanvullende taken toe- of afnemen. Wij gaan ervan uit dat het registreren van evaluaties minder tijd kost dan in de huidige situatie en dat er ook minder vaak geregistreerd hoeft te worden. Ook het vooroverleg neemt af, omdat er minder locaties zijn waarvoor overleg nodig is. Voor ieder bodemonderzoek dat in de toekomst wordt uitgevoerd vanuit een wettelijke procedure is de RUD de partij die hiervoor een beoordeling doet. Dat is in de huidige situatie niet het geval en daarom verwachten we bij het beoordelen van bodemonderzoeken een toename.

Ten opzichte van de huidige situatie zullen de taken onder de Omgevingswet voor de Wbb krimpen met 5,9 Fte.

7.3 Besluit bodemkwaliteit

Zowel de behandelingen van meldingen als de fysieke en administratieve controle erop valt in de toekomst onder de basistaken van de Ow. Er is onder het scenario VTH-totaal dus geen verandering in taken in relatie tot het Bbk. In dit toekomstscenario levert de RUD, net als in de huidige situatie, deze taken en diensten alleen aan de eigen RUD gemeenten.

Ten opzichte van de huidige situatie zullen de taken onder de omgevingswet voor het Besluit bodemkwaliteit toenemen met 1,9 Fte.

7.4 Beleidsondersteunend

In het scenario van VTH-adviseur neemt de RUD ook beleidstaken op zich. Zo bepaalt het RUD mede hoe het beleid rondom bodem, grondwater en ontgroningen voor een gemeente of bepaald gebied eruit moet zien. Op dit moment is er al een duidelijke toename in de vragen omtrent advisering over op te stellen beleid. De sprong naar het daadwerkelijk opstellen van beleid is dus klein.

In tabel 11 zijn de aanvullende taken die voortkomen uit de Wbb weergegeven.

Tabel 11: huidig beleid en advies versus onder de Ow

Huidige taken en diensten		Taak onder Ow
Beleidsondersteuning en advies		Beleidsondersteuning en advies
Niet van toepassing		Advies handhaafbaarheid en reguleren
Niet van toepassing		Monitoren uitvoering en advies

De huidige advies en beleidstaken die worden uitgevoerd voor een aantal opdrachtgevers (met name gemeenten Amersfoort, provincie en enkele kleine gemeenten) blijven bestaan in dit scenario. We hebben een inschatting gemaakt om hoeveel uur dit per jaar dit gaat gebaseerd op de huidige vragen en de beleidsvraagstukken die er bij verschillende opdrachtgevers liggen.

Ten opzichte van de huidige situatie zullen de taken onder de omgevingswet voor beleidsondersteuning toenemen met 0,9 Fte.

7.5 Informatievoorziening

Als VTH-adviseur beantwoorden we alle vragen van burgers en bedrijven die voortkomen uit wettelijke procedures bodem voor onze eigen gemeenten. Dit betekent in de praktijk bijvoorbeeld dat iemand die een perceel wil aankopen een check kan doen bij RUD of er in het verleden procedures in het kader van bodem hebben gelopen óf dat in de toekomst nodig is. In feite is dat de rol die de RUD nu al heeft aangaande de Wbb. Omdat we deze taak uitsluitend gaan doen voor onze eigen gemeenten neemt de omvang van deze taak aanzienlijk af.

Het beheren van bodeminformatie wordt alleen uitgevoerd voor de locaties en dossiers die onder VTH taken vallen. Hierdoor verwachten we een afname van circa 30%.

In tabel 12 zijn de taken die voortkomen uit de Wbb weergegeven.

Tabel 12: huidige informatievoorziening en onder de Ow

Huidige taken en diensten		Taak onder Ow
Bodemloket		Bodemloket alle vragen over wettelijke procedures
Beheer bodeminformatie		Beheer bodeminformatie, alleen VTH-gedeelte

Ten opzichte van de huidige situatie zullen de taken onder de omgevingswet voor de informatievoorziening krimpen met 0,2 Fte.

7.6 Totalen

Alle toekomstige taken onder het scenario RUD als totaalleverancier VTH, inclusief het overgangsrecht en de basistaken zorgen voor een toename van 0,2 Fte vergeleken met de huidige situatie van de RUD.

7.7 Voor- en nadelen scenario VTH-totaal

Dit scenario kenmerkt zich door een ruimtelijke scheiding tussen RUD en ODRU. Beide organisaties voeren voor hun eigen opdrachtgevers alle VTH-taken uit, inclusief het opstellen van beleid. Dit betekent dat de RUD in staat is om integraal en gebiedsgericht te werken en daarbij haar dienstverlening kan verbeteren door slim gebruik te maken van informatie en digitale innovaties. De ruimtelijke scheiding betekent echter ook dat er geen noodzaak is tot intensivering van de samenwerking met de ODRU en dat de voordelen die met deze samenwerking ontstaan zich ook niet voor doen (Zie: Voor- en nadelen scenario VTH-specialist).

Binnen dit scenario ontstaan een aantal taken die nieuw zijn voor de RUD, dan wel die nu weinig voor komen. Hiervoor is een opleidingsprogramma nodig en moeten wellicht nieuwe werknemers aangetrokken worden met beleidskundige capaciteiten.

8. RUD én ODRU: gezamenlijk totaal dienstverlener voor alle opdrachtgevers

De Omgevingswet is een complex en provincie-breed vraagstuk. De RUD en de ODRU vervullen binnen dit scenario beiden de rol van dienstverlener voor opdrachtgevers binnen de regio. Hierbij vult deze dienstverlening elkaar deels aan, maar is ook sprake van een zekere overlap. Een scenario waarbij beide omgevingsdiensten hun krachten bundelen, mag daarom niet ontbreken binnen de bandbreedte van mogelijke strategische keuzen. Het is een logisch scenario in de gedachte van het bundelen van kennis en expertise. Het is ook een scenario waar sommige opdrachtgevers specifiek naar hebben gevraagd.

Daar waar het scenario VTH-basistaken helemaal links staat in die bandbreedte, staat dit scenario helemaal rechts. RUD en ODRU werken zeer intensief samen en treden feitelijk op als één dienstverlener voor alle (bodem)taken en voor alle opdrachtgevers in de regio. Dit betekent een maximale bundeling van kennis en middelen en een robuuste partner die klaarstaat om opdrachtgevers strategisch en operationeel te ondersteunen bij ruimtelijke ontwikkelingen, maatschappelijke problemen en het behalen, bewaken en monitoren van gestelde omgevingswaarden.

Een intensieve samenwerking betekent in dit scenario dat structuren en systemen voor coördinatie en taakgerichte aansturing van RUD en ODRU in elkaar geschoven worden en dat er een gezamenlijke strategie geformuleerd wordt ten aanzien van dienstverlening en samenwerking. Om deze richting tot een succes te maken zal niet alleen de RUD, maar ook de ODRU mee moeten bewegen om dit doel te bereiken.

Voor dit scenario kan op dit moment (nog) niet berekend worden wat de impact is op de formatie. Hier zal samen met de ODRU een berekening op moeten worden gemaakt. De inschatting is dat met deze gezamenlijke aanpak (RUD + ODRU) de formatieve consequenties beperkt zullen zijn.

Voor- en nadelen scenario

Het belangrijkste voordeel is dat met dit scenario kennis en expertise maximaal gebundeld is en dat de inschatting is dat de formatieve consequenties zeer beperkt zijn.

Het nadeel van dit scenario is dat dit alleen een succes kan worden als de twee omgevingsdiensten hierin samen volledig optrekken. Dit betekent een gezamenlijke richting, waarbij gezamenlijk verdere invulling aan wordt gegeven. Er is een risico dat dit niet voldoende tot wasdom komt. Ook bij de andere scenario's is dit het geval, maar dit scenario vraagt om de meest intensieve samenwerking op het niveau van bestuur, management en operatie.

9. Bevindingen

De Ow is een complexe vernieuwing van regelgeving, een verschuiving van taken, rollen en bevoegdheden en een schift in de verhouding tussen maatschappij en overheid. Alle overheidsinstanties krijgen te maken met veranderingen veroorzaakt door de Ow. De gemeenten krijgen binnen de Ow een bijzondere positie, door het vergaand doorvoeren van decentralisatie, in combinatie met de ruime mogelijkheden voor maatwerk en bestuurlijke afweging. Onderdeel van deze positie is de rol van zowel eigenaar als opdrachtgever die gemeenten (en provincie) invullen voor de RUD. Vanuit die rollen is het aan de gemeenten om een aantal strategische keuzen te maken die de richting van samenwerking bepalen tot aan 01-01-2021, maar zeker ook in de navolgende transitieperiode tot aan 01-01-2029, waarop de Omgevingswet volledig ingevoerd moet zijn bij alle overheidsinstanties.

Voor bodemtaken zijn dit ruwweg de volgende strategische keuzen:

- Hoe willen gemeenten de bodem beschermen onder de Ow (beleidskeuze)?
- Hoe organiseer je dit (systeem, structuur en strategie (strategische keuze)?
- Hoe geef je dit concreet handen en voeten binnen de keten (samenwerkingsvraagstuk en operationele keuze)?

In de specifieke situatie van het RUD, draaien deze keuzen (deels) om de vraag:

Hoe wil je in je rol als bestuurder / eigenaar van de RUD omgaan met de verschuiving van de bodemtaken van de provincie Utrecht naar de gemeenten in 2021?

Hiervoor zijn vijf scenario's geschetst die de bandbreedte weergeven waarbinnen de keuzen gemaakt kunnen worden. Links van de bandbreedte staat het scenario Basistaken. Binnen dit scenario doen we eigenlijk niets en accepteren we de terugloop in taken én de bijbehorende (frictie)kosten. In het scenario RUD en ODRU gezamenlijk, wordt de kennis en kunde van beide diensten optimaal benut. Hierbij is er geen sprake van verwachte krimp in formatie.

10. Hoe verder

Op 5 maart jongstleden zijn de in deze notitie gestelde vragen besproken in het regievoerdersoverleg. Hier is het volgende afgesproken:

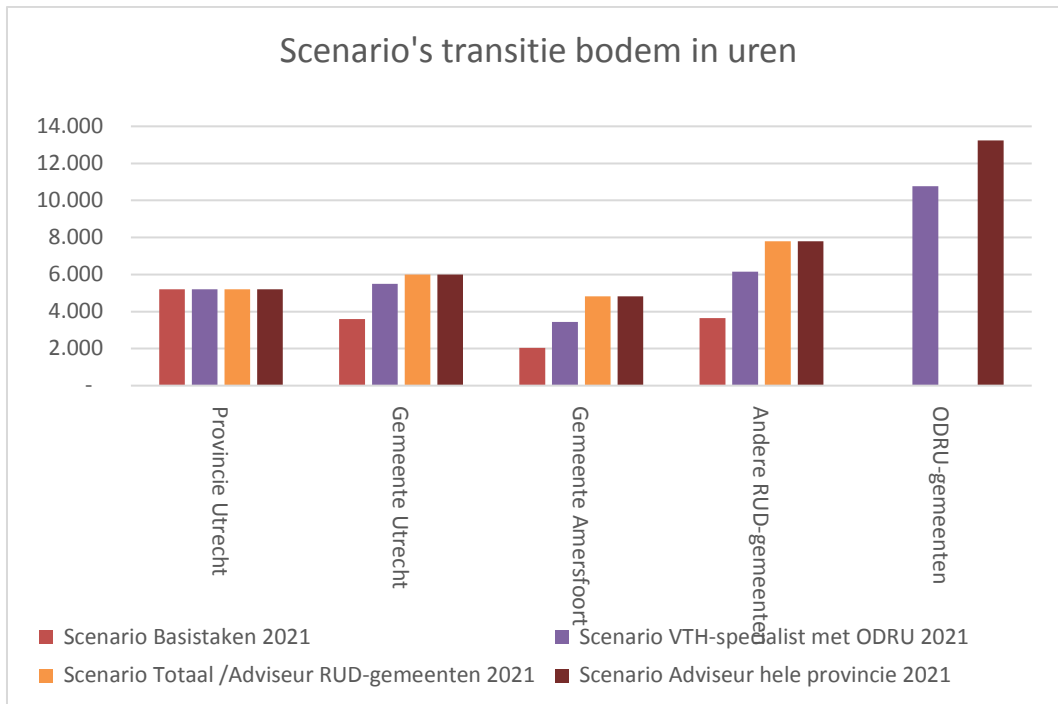
1. Voeg een scenario toe (scenario 5) waarbij de RUD en de ODRU zeer intensief samenwerken om alle opdrachtgevers optimaal te kunnen bedienen;
2. Bespreek de notitie met het bestuur;
3. Maak daarbij verschil tussen de eigenaarsrol en de opdrachtgeversrol – vooral de eigenaarsrol is van belang voor de te maken strategische keuze¹;
4. Stem met de ODRU af hoe zij aankijken tegen dit scenario en bepaal aan hand daarvan hoe realistisch dit is;
5. Ga langs bij gemeenten die daar behoefte aan hebben om de gevolgen van de richting en de implementatie verder door te spreken;
6. Neem initiatief in dit proces.

Bovenstaande zal worden verwerkt in de presentatie bij het AB.

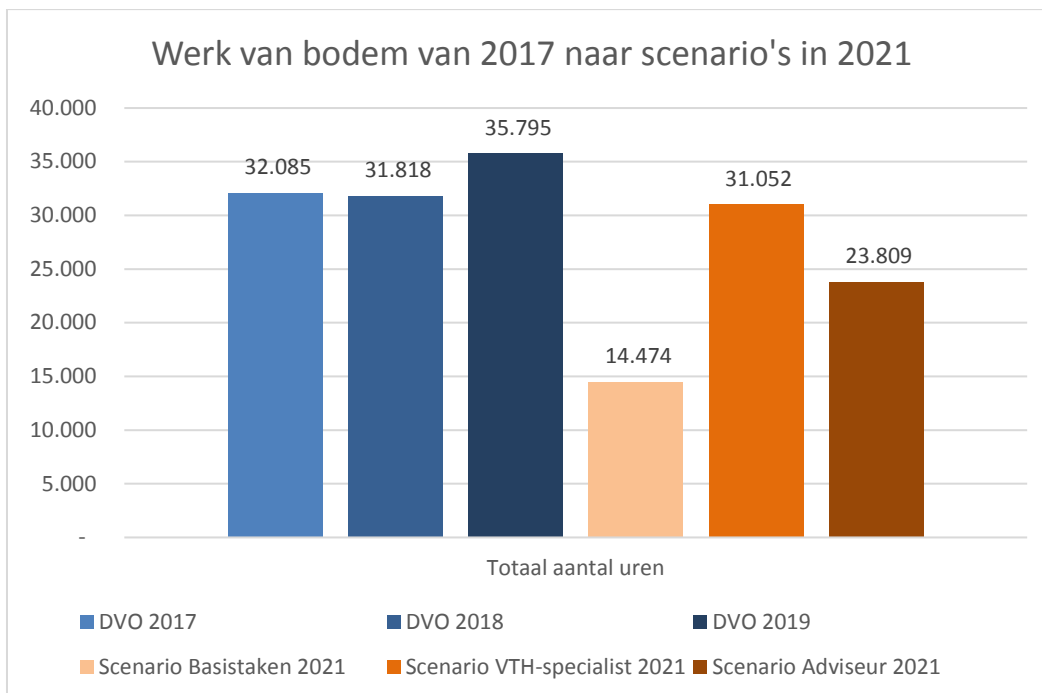
¹ Hierbij werd wel de opmerking gemaakt dat deze rollen niet geheel los van elkaar kunnen worden gezien.

BIJLAGE 1
Figuren

Onderstaande tabel geeft aan wat de verschillende scenario's voor de uurbesteding per opdrachtgever betekent.

Deze tabel geeft aan wat de impact is van de Omgevingswet (uren per scenario) vergeleken met de huidige uurbesteding.

Onderstaande grafiek geeft de groei in bodemtaken aan, die de afgelopen jaren heeft plaatsgevonden bij de eigen opdrachtgevers.

